

„SPOROČILO PODPREDSEDNIKA SLOVENSKEGA FILOZOFskega DRUŠTVA OB IZTEKAJOČEM SE LETU

V iztekajočem se letu, v katerem med drugim obeležujemo 85. obletnico ustanovitve Slovenskega filozofskega društva, smo priča razmeram, s kakršnimi se večina izmed nas še ni spopadla: vsakdanje življenje, ki ga usmerja in zapleta zunanji vsiljivec v podobi praktično nevidnega, a strašljivo občutenega virusa, je pred nas postavilo ogledalo drugačne družbe »nove stvarnosti«, za katero se zdi, da bo za dalj časa ostala naša izključna perspektiva.

Spremenjene razmere v vsakdanjem življenju so in še bodo spodbudile razmisleke o trenutnem položaju, pri čemer smo filozofi tisti, od katerih se pričakuje, da bomo javno izrazili svoje umevanje situacije. Vendar pa se moramo pri tem zavedati, da nismo strokovnjaki za medicinska vprašanja in slednja pustimo specializiranemu kadru; kar lahko storimo, pa je to, da sledimo našemu poslanstvu celostnega pogleda na situacijo, v kateri se je znašla družba, in predvsem opozarjamo na sekundarne učinke krize, ki so pogosto zastrti ob bolj neposredno razvidnih medicinskih, političnih in ekonomskih dejavnikih.

Tako se zdi ustrezno, da smo pri Slovenskem filozofskem društvu do neke mere prilagodili naše letošnje dogodke diskusijam, ki se dotikajo prav tem, ki so v trenutnih razmerah včasih marginalizirane ali celo spregledane: še vedno perečega problema migracij (in neustreznega ravnanja s prebežniki), ki je postal spricho nadejane spremembe utripa našega vsakdana nevarno zapostavljen, problema dolgoročnega razumevanja profesionalnega športa kot poklica v času krize, političnih razmer, kjer zmorejo v izjemni družbeni situaciji potencialno nedemokratične, netolerantne in pravno sporne sile lažje izkoriščati družbeno moč, ter ne nazadnje vprašanja umetne inteligence in novih tehnologij, ki so ob družbenem distanciranju skoraj čez noč postale ključen dejavnik v našem vsakdanu, s tem, ko bistveno določajo izgled našega trenutnega poklicnega dela, izobraževalnega sistema in izkoriščanja prostega časa. Tu ne smemo pozabiti tudi na to, da ob razvoju in razumevanju umetne inteligence vse bolj v ospredje prihaja vprašanje narave človeka in možnosti (post ali trans)humanizma v svetu, v katerem vedno bolj očitno sobivamo z umetno ustvarjenimi entitetami.

Prav z vprašanjem vloge umetne inteligence in transhumanizma v aktualnem obdobju so se ukvarjali gostje na letošnjem UNESCO-vem dnevu filozofije, ki je kot eden osrednjih dogodkov, ki jih letno (so)organizira Slovensko filozofsko društvo, potekal 19. novembra – seveda tokrat le ob posredništvu medmrežnih tehnologij.

Četudi je bil nabor letošnjih dogodkov spricho zdravstvene krize nekoliko omejen in prilagojen drugačni situaciji, se ekipa SFD, ki s koncem letošnjega leta zaključuje trenutni mandat in ki smo jo sestavljali predsednik dr. Tomaž Grušovnik, podpredsednik dr. Gašper Pirc, tajnica Tinkara Tihelj in Nataša Demirović, na letošnje leto ozira z optimizmom, da sčasoma vendarle uspemo zaježiti krizo, ter z občutkom, da smo morda vendarle tudi pripomogli k poglobljenemu razumevanju

krize: med drugim smo splavili seriji dogodkov, potekajočih preko Zooma, poimenovani Filozofija v karanteni in Filozofija v matrici, predsednik Grušovnik pa je le-tos izdal aktualno delo *Karantenozofija*.

Čeprav smo vsi na tak ali drugačen način prizadeti zavoljo trenutnih razmer, ne pozabimo, da je najhujše prav tistim, ki so bili že pred krizo v neugodnem položaju. Povečanje števila duševnih obolenj, na kar so in ponovno opozarjajo številni kritični teoretiki, napetosti in nasilja v družini, potencialno povečanje števila samomorov (predvsem tistih, ki so potrebovali pomoč, a se je zaradi trenutnih razmer niso mogli poslužiti), stiske ljudi, ki so ostali brez doma in imena ter v zaprtih taboriščih – vse to in še več se skriva pod panoramo trenutne družbe. Prav je, da tudi filozofi kritično naperimo ost našega mišljenja in opozarjamo na to, da niti zdravstvena kriza ne more in ne sme biti opravilo za neustrezno ravnanje s prikrajšanimi in tistimi, ki potrebujejo našo pomoč. Prav napad zunanjega sovražnika je priložnost, da ponovno in globlje razmislimo o naravi človeka in človečnosti.

Prilagamo prevod poslanice, ki jo je ob Svetovnem dnevu filozofije poslal predsednik mednarodne zveze filozofskih društev dr. Luca Maria Scarantino. Naj vam bo v razmislek, vsi skupaj pa si ob zaključku leta voščimo zdravje in uspešen spopad z vsakdanom v življenju pod novimi pogoji.

dr. Gašper Pirc

podpredsednik Slovenskega filozofskega društva